ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»

_____ Олег ТОДОЩАК

«09» 04 2025 року

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Пришедька Олександра Леонідовича на тему: «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» № 3 від 04 листопада 2021 року

Витяг
з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 17 від 08 квітня 2025 року

Присутні:

Завідувач кафедри кримінального процесу, д. ю. н., професор Торбас О.О;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Дрьомін В.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Стоянов М.М. - *науковий керівник*;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Пожар В.Г.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Смирнов М.І.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Федчун Н.О.;
доцент кафедри кримінального процесу, д.ю.н., доцент Ракіпова І.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Степаненко А.С.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Завтур В.А.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри 4 докторів юридичних наук та 11 співробітників кафедр (доценти кафедри кримінального процесу і кандидати юридичних наук) – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Пришедька Олександра Леонідовича на тему: «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Пришедька О.Л. на тему: «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, що Одним із основних завдань держави є гарантування нормального функціонування суспільства, що в першу чергу пов'язано з правильним розподілом матеріальних благ серед населення. Це і зумовлює зростання ролі податкових правовідносин в системі публічного управління та необхідність забезпечення балансу між забезпеченням фінансування соціальної сфери та гарантування зростання економіки шляхом сприянню малому, середньому та великому бізнесу. Тому саме податкові кримінальні правопорушення завдають значної шкоди не лише окремим правовідносинам, а нормальному функціонуванню всього суспільства. В той же час держава в особі уповноважених органів та посадових осіб повинна гарантувати права всіх учасників кримінальних процесуальних правовідносин, в тому числі і тих осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні податкових кримінальних правопорушень. Такі особи нерідко стикаються з невиправданим втручанням у свої права, зокрема в разі закриття проваджень з нереабілітуючих підстав. Це породжує ситуації правової невизначеності, дискредитації особи та неможливості поновлення порушених прав у повному обсязі.

Застосування процедури закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав викликає значні труднощі, пов'язані з відсутністю чітких законодавчих орієнтирів та усталеної судової практики, особливо у сфері податкових кримінальних правопорушень. Рішення про закриття кримінального провадження без права на реабілітацію особи досить часто мають вплив на її

ділову репутацію та взаємовідносини з податковими контролюючими органами. Тому вкрай важливим є дослідження таких підстав та умов їх застосування.

Доктринальне осмислення проблематики нереабілітуючих підстав закриття кримінальних проваджень у сфері податкових правопорушень дозволить запропонувати шляхи вдосконалення законодавчого регулювання та практики його застосування. Це сприятиме забезпеченню гарантій справедливого кримінального процесу, підвищенню рівня правової захищеності осіб, які необґрунтовано піддаються кримінальному переслідуванню, та ефективній реалізації принципу верховенства права в податково-кримінальній сфері.

Метою даного дисертаційного дослідження є вивчення специфіки закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень, а також формування науково обґрунтованих пропозицій щодо змін до кримінального процесуального законодавства.

Для досягнення зазначеної мети у дисертації вирішувались такі завдання:

- визначити поняття та перелік податкових кримінальних правопорушень;
- охарактеризувати специфіку підслідності податкових кримінальних правопорушень;
- встановити особливості досудового розслідування та судового розгляду податкових кримінальних правопорушень;
- проаналізувати закриття кримінального провадження як окремий кримінальний процесуальний інститут;
- визначити сучасні підходи та тенденції до класифікації підстав закриття кримінального провадження;
- проаналізувати специфіку закриття кримінального провадження при досягненні податкового компромісу, а також за наявності інших нереабілітуючих підстав закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині регулювання закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі закриття кримінального провадження за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Предметом дослідження є нереабілітуючи підстави закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження виступає комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження. За допомогою діалектичного методу визначено правову природу таких понять як підслідність (п. 1.2), закриття кримінального провадження (п. 2.1) тощо. Системний метод та метод системно-структурного аналізу дозволив сформулювати класифікацію та перелік податкових

кримінальних правопорушень (п. 1.1), перелік податкових кримінальних правопорушень відповідно до підслідності БЕБ (п. 1.2), перелік характерних ознак закриття кримінального провадження (п. 2.1) тощо. Формально-юридичний метод було застосовано при визначенні понятійно-категоріального апарату дослідження, аналізі положень чинного кримінального процесуального законодавства та судової практики (розділи 1, 2, 3). Статистичний метод було використано для оцінки динаміки закриття кримінальних проваджень за умови досягнення податкового компромісу (п. 3.1). Логіко-нормативний метод використовувався при формулюванні змін та доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства України (розділи 1, 2, 3).

Теоретичною основою дисертаційного дослідження виступають наукові розробки українських вчених у галузі загальної теорії права, кримінального, кримінально-процесуального, цивільного та інших галузей права.

Нормативну базу дисертаційного дослідження складають Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Податковий кодекс України, Цивільний кодекс України, закони та підзаконні нормативно-правові акти.

Емпіричну базу дослідження складають рішення Верховного Суду та інших судів України (37 судових рішень).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням специфіки закриття кримінальних проваджень за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- задля акцентування уваги на неоднорідності податкових кримінальних правопорушень запропоновано їх класифікувати на наступні групи: 1) прямі податкові кримінальні правопорушення (в результаті вчинення таких дій напряму завдається шкода податковим правовідносинам); 2) непрямі податкові кримінальні правопорушення (в результаті вчинення таких дій також буде завдаватися шкода податковим правовідносинам, однак ця шкода буде не такою очевидною); 3) умовні податкові кримінальні правопорушення (в даному випадку мова ведеться як про економічні кримінальні правопорушення, так і про інші злочини, в результаті вчинення яких може бути завдано шкоди сфері оподаткування);

- обґрунтовано доцільність виділення переліку податкових кримінальних правопорушень в залежності від підслідності БЕБ, яке з точки зору розслідування податкових кримінальних правопорушень виступає в якості правонаступника податкової міліції;

- запропоновано внести зміни до ст. 214 КПК України та зазначити, що документи, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне

правопорушення, можуть бути використані у кримінальному провадженні як докази;

- аргументовано необхідність внесення змін до ст. 284 КПК України та виключення такої підстави для закриття кримінального провадження як досягнення податкового компромісу, що дозволить унормувати положення КПК, КК та ПК України, а також в більшій мірі відповідатиме правозастосовній практиці, відповідно до якої досягнення податкового компромісу розглядається як підстава для звільнення особи від кримінальної відповідальності;

- запропоновано задля недопущення обмеження права особи на реабілітацію у випадку відмови прокурора в провадженнях, в яких фактична винуватість не може бути доведена внести зміни до ЗУ «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та передбачити дану підставу закриття кримінального провадження як реабілітуючу;

удосконалено:

- положення про те, що головною умовою, яка буде ставитися до різного роду аналітичних довідок чи інших документів як підстав початку досудового розслідування, має бути лише можливість слідчим, дізнавачем або прокурором зробити висновок про потенційне кримінальне правопорушення;

- позиція про необхідність слідчим суддям при застосуванні абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК напряму вказувати, на які саме кошти не дозволяється накладення арешту, а не лишати вирішення цього питання на слідчого чи прокурора;

- визначення закриття кримінального провадження як специфічної кримінальної процесуальної діяльності, яка закріплена в окремому процесуальному інституті, відповідно до якої уповноважена посадова особа констатує неможливість продовження кримінального провадження, що припиняє здійснення будь-якої процесуальної діяльності без вирішення кримінально-правового конфлікту та створює відповідні правові та процесуальні наслідки для учасників такого кримінального провадження в залежності від підстав, за якими було прийнято рішення про закриття кримінального провадження;

- положення про необхідність виділення лише двох груп підстав закриття кримінального провадження – реабілітуючи та нереабілітучі, що залежить виключно від наявності чи відсутності права на відшкодування шкоди;

набуло подальшого розвитку:

- пропозиція уточнювати в ухвалах слідчих судді та суду, які саме документи, до яких надається тимчасових доступ, містять охоронювану законом таємницю, а не залишатися завдання розмежування цих документів на особу, яка буде виконувати відповідну ухвалу, що яскраво проявляється при наданні тимчасового доступу до документів, які містять комерційну таємницю;

- позиція щодо необхідності додаткового уточнення неможливості отримання документів, які стосуються здійснення господарської діяльності підприємства, у жодний інший спосіб окрім як обшуку для кращого

розмежування даної слідчої (розшукової) дії та тимчасового доступу до речей і документів;

- оцінка закриття кримінального провадження як певного складного комплексу дій, який має наступні ознаки: виступає одночасно і як кримінальний процесуальний інститут, і як комплекс процесуальних дій, які вчиняються уповноваженими посадовими особами при прийнятті відповідного рішення; хоча підстави закриття кримінального провадження є неоднорідними, всі вони констатують неможливість продовження кримінальної процесуальної діяльності.

Після завершення доповіді Пришедько О.Л. відповідав присутніми поставлені такі запитання:

Професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П. запитав, які саме групи податкових кримінальних правопорушень у своєму дослідженні виділяє дисертант?

Пришедько О.Л. відповів, що податкові кримінальні правопорушення не можуть обмежуватись лише тими складами, які передбачені в Розділі VII КК України, адже існує тісний зв'язок даної групи з іншими кримінальними правопорушеннями. Однак неправильним буде твердження, що всі податкові кримінальні правопорушення є умовно однорідними, адже неодноразово вчені вказували на необхідності виділення як основного, так і опосередкованого об'єкта кримінального правопорушення.

У зв'язку з цим пропонується виділяти наступні групи податкових кримінальних правопорушень:

1) прямі податкові кримінальні правопорушення. В результаті вчинення таких дій напряму завдається шкода податковим правовідносинам. До таких правопорушень необхідно відносити злочини, які передбачені ст.ст. 212 та 212-1 КК України;

2) непрямі податкові кримінальні правопорушення. В результаті вчинення таких дій також буде завдаватися шкода податковим правовідносинам, однак ця шкода буде не такою очевидною. Пропонується в цю групу відносити всі інші кримінальні правопорушення, які передбачені Розділом VII КК України;

3) умовні податкові кримінальні правопорушення. В даному випадку мова ведеться як про економічні кримінальні правопорушення, так і про інші злочини, в результаті вчинення яких може бути завдано шкоди сфері оподаткування.

Доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К. запитала, яким чином дослідження підслідності податкової міліції впливає на виділення переліку податкових кримінальних правопорушень?

Пришедько О.Л. відповів, що теоретики та практики завжди досить одностайно підтримували позицію, що ч. 3 ст. 216 КПК України в першу чергу стосувалась діяльності податкової міліції. Відповідно до ЗУ «Про державну

податкову службу в Україні» (який втратив чинність 05.07.2012 року), у складі органів державної податкової служби знаходились відповідні спеціальні підрозділи по боротьбі з податковими правопорушеннями (далі - податкова міліція). Слід звернути увагу на те, що в цьому законі на офіційному рівні було закріплено термін «податкові правопорушення». І якщо ознайомитись з його положеннями, то можна помітити досить цікавий факт – законодавець не надає прямого визначення поняття «податкові правопорушення», однак він неодноразово використовує формулювання «правопорушення, розслідування яких віднесено до компетенції податкової міліції». З цього можна зробити одразу декілька висновків. По-перше, законодавець формулює підслідність через категорії компетенції. По-друге, саме в цьому законі законодавець фактично погодився з позицією, що перелік податкових кримінальних правопорушень має формулюватися в ч. 3 ст. 216 КПК України. Власне підстави їх потрапляння до даного положення (об'єкт посягання, специфіка завданої шкоди тощо) будуть встановлюватися окремо, однак саме перелік таких кримінальних правопорушень визначається нормою про підслідність КПК України. З точки зору гнучкості правового регулювання такий підхід можна вважати вдалим. Правозастосувачів не цікавить, за якими саме ознаками ті чи інші правопорушення будуть віднесені до податкових, адже вони будуть працювати не з групами, а з конкретними складами. Відповідно, зміна та доповнення ч. 3 ст. 216 КПК України дозволяє оперативно визначати, які саме кримінальні правопорушення завдають шкоди сфері оподаткування та за вчинення яких особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В. поцікавилась, в чому полягає необхідність внесення змін до ст. 214 КПК України, що було запропоновано автором в дисертаційному дослідженні?

Пришедько О.Л. відповів, що доцільно в кримінальному процесуальному законодавстві уточнити положення щодо того, що документи, які долучаються до заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, можуть бути допустимими (якщо вони відповідають всім іншим критеріям допустимості). У зв'язку з цим пропонується додати новий абзац в ч. 3 ст. 214 КПК України наступного змісту «Документи, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне правопорушення, можуть бути використані у кримінальному провадженні як докази». Також необхідно додати в ч. 2 ст. 99 КПК України пункт 6 наступного змісту «матеріали, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне правопорушення в порядку статті 214 цього Кодексу». В такому випадку мінімізується можливість надто вузького тлумачення норм КПК України в частині використання в якості доказів матеріалів, які були отримані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне правопорушення.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я., запитав, чи існують особливості застосування заходів забезпечення кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень?

Пришедько О.Л. відповів, що в процесі розгляду клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень, слідчі судді розглядають документи, які стосуються господарської діяльності та які містять охоронювану законом таємницю, разом з іншими документами, які такі відомості не містять, та приймають рішення про надання дозволу на ознайомлення з документами, які містять охоронювану законом таємницю, комплексно, без поділу їх на дві групи. Хоча теоретично в клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів (і у відповідному судовому рішенні) має бути чітко зазначено, які документи містять комерційну таємницю, а які – ні (що також має впливати і на локальний предмет доказування в даному випадку), проте таке виділення не буде мати практичної користі, а лише ускладнить роботу сторони обвинувачення та суду. Крім того, розглядаючи ці документи комплексно, уповноважені посадові особи в більшій мірі захищають права та законні інтереси власника відповідних документів, що має оцінюватися як порядок найбільшого сприяння прав такого учасника кримінальних процесуальних відносин.

Також в правозастосовній практиці немає єдиного підходу до застосування абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК України. Так, в одних випадках судді, накладаючи арешт на будь-яке майно, в резолютивні частині судового рішення вказують, на яке саме майно накладається арешт, але при цьому додатково зазначають про обмеження, які передбачені абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК України. Копіюючи в судовому рішенні це положення, судді фактично перекладають обов'язок розмежування коштів, на які можна накласти арешт, та коштів, накладення арешту на які заборонено, на уповноважених осіб, які будуть виконувати відповідне судове рішення. Було зроблено висновок, що при застосуванні абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК України слідчі судді повинні напряму вказувати, на які саме кошти не дозволяється накладення арешту, а не лишати вирішення цього питання на слідчого чи прокурора, що точно виходить за межі їх повноважень.

Доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М. запитала щодо особливостей санкціонування обшуку при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Пришедько О.Л. відповів, що на практиці у більшості випадків при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень обшуки проводяться для вилучення документів, які стосуються господарської діяльності та можуть бути використані для доведення факту, наприклад, ухилення від сплати податків. До таких документів можуть належати договірні, товарно-супровідні документи, чорнова бухгалтерія, чорнові записи в паперовій та електронній формах на відповідних носіях, робочі зошити, печатки, штампи, кліше

фіктивних фірм, не обліковані готівкові кошти, первинні документи фінансово-господарської діяльності, печатки, угоди, договори і додатки до них, видаткові накладні, акти приймання-передачі виконаних робіт (надання послуг) тощо. Такий перелік документів, з метою отримання яких, як правило, і проводяться обшуки, подібний до переліку документів, доступ до яких отримує сторона обвинувачення завдяки тимчасовому доступу до речей і документів. З урахуванням того, що однією з основних відмінностей між обшуком та тимчасовим доступом до речей і документів є та обставина, що обшук проводиться лише у випадку, якщо у інший спосіб отримати відповідні докази неможливо, було зроблено висновок, що в процесі розгляду таких клопотань слідчі судді повинні більш прискіпливо ставитись до обов'язку сторони обвинувачення довести той факт, що в інший спосіб такі відомості отримати неможливо.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В. поцікавилась, чи сформулював дисертант авторське визначення закриття кримінального провадження?

Пришедько О.Л. відповів, що переважна більшість вчених погоджуються з позицією, що закінчення досудового розслідування – це певний складний комплекс дій. Якщо спробувати спроектувати його на процес прийняття будь-якого кримінального процесуального рішення, то в загальному можна виділити три основні етапи закінчення досудового розслідування: 1) оцінка фактичних обставин кримінального провадження; 2) оцінка нормативного регулювання; 3) прийняття та оформлення процесуального рішення. З урахуванням універсальності цих етапів можна з впевненістю стверджувати, що з таких саме етапів буде складатися і закінчення кримінального провадження незалежно від стадії, на якій буде прийматися відповідне рішення. Головне в даному випадку підкреслити, що хоча закінчення кримінального провадження асоціюється з певним процесуальним рішення, яке оформлюється у вигляді офіційного документа, власне оформлення такого документа є кінцевим етапом досить складного процесу, якому передують оцінка всіх обставин та вибір правильного порядку правозастосування. Тому закриття кримінального провадження доцільно розглядати як специфічну кримінальну процесуальну діяльність, яка закріплена в окремому процесуальному інституті, відповідно до якої уповноважена посадова особа констатує неможливість продовження кримінального провадження, що припиняє здійснення будь-якої процесуальної діяльності без вирішення кримінально-правового конфлікту та створює відповідні правові та процесуальні наслідки для учасників такого кримінального провадження в залежності від підстав, за якими було прийнято рішення про закриття кримінального провадження.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент **Стоянов Микола Михайлович**.

Науковий керівник зазначив, що автору вдалося виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети, для чого було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: діалектичний метод, методи аналізу та синтезу, формально-юридичний метод, логіко-нормативний метод та ін.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, яка була поставлена перед дослідженням. Дисертація с першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням специфіки закриття кримінальних проваджень за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Зокрема автором запропонований власний перелік характерних ознак закриття кримінального провадження. По-перше, пропонується розглядати закриття кримінального провадження одночасно і як кримінальний процесуальний інститут, і як комплекс процесуальних дій, які вчиняються уповноваженими посадовими особами при прийнятті відповідного рішення. При цьому, з урахуванням того факту, що відповідні дії мають вчинятися відповідно до норм кримінального процесуального законодавства, інститут та процесуальна діяльність має розглядатися комплексно. По-друге, будь-яке правове явище (особливо якщо воно стосується припинення кримінальної процесуальної діяльності в тій чи іншій формі) характеризується двома ознаками – причинами та наслідками. Причини закриття кримінального провадження чітко передбачені в КПК України та мають назви «підстави». Підстави закриття кримінального провадження між собою є неоднорідними та навіть можуть мати різні правові наслідки. В той же час об'єднує всі підстави те, що вони констатують неможливість продовження кримінального провадження, що також є визначальною ознакою даного поняття. Це може бути пов'язано з неможливістю зібрання нових доказів, смертю підозрюваного чи обвинуваченого, закінчення строків досудового розслідування тощо. В будь-якому випадку, приймаючи рішення про закриття кримінального провадження, уповноважена посадова особа констатує неможливість продовження процесуальної діяльності в силу підстав, які передбачені в ч. 1 та 2 ст. 284 КПК України.

Також автор зазначає, що відповідно до принципу презумпції невинуватості, особа є невинуватою доти, доки її вину не буде доведено в законному порядку та встановлено обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили. До цього особа вважається невинуватою. Учасник кримінального провадження в даному розрізі може перебувати лише у двох статусах – невинуватий (до набрання обвинувальним вироком законної сили) та винуватим (після набрання обвинувальним вироком законної сили). Жодних проміжних статусів учасник кримінального провадження мати не може. У випадку закриття кримінального провадження в будь-якому випадку констатується неможливість винесення обвинувального вироку суду, а тому

особа залишається в тому ж статусі, в якому вона була «введена» в процес – у статусі невинуватої особи. З такої точки зору всі підстави закриття кримінального провадження можна було б вважати реабілітуючими, адже вони констатують невинуватість особи шляхом неможливості винесення відносної неї обвинувального вироку. Проте така позиція виглядає занадто спірною та такою, що робить непотрібною дану класифікацію підстав закриття кримінального провадження. Тому можна зробити висновок, що при аналізі реабілітуючих підстав закриття кримінального провадження в першу чергу має оцінюватись можливість відшкодування шкоди, що чітко передбачено чинним кримінальним процесуальним законодавством, адже в іншому випадку всі підстави можна відносити до реабілітуючих.

Крім того в роботі зазначено, що на практиці досягнення податкового компромісу розглядається як підстава для звільнення особи від кримінальної відповідальності, у зв'язку з чим і закривається кримінальне провадження. Якщо аналізувати саме Податковий кодекс України, то там досить чітко зазначено, що досягнення компромісу є підставою для звільнення особи від відповідальності. Проектуючи дане положення на кримінальні процесуальні правовідносини, можна дійти висновку, що в такому випадку особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності. Проте з точки зору нормативного регулювання до такого висновку виникає одразу декілька зауважень. По-перше, можливість звільнення особи від кримінальної відповідальності у випадку досягнення податкового компромісу передбачена лише податковим законодавством. По-друге, слід звернути увагу на абз. 2 ч. 4 ст. 284 КПК України, де зазначено, що «слідчий, дізнавач приймає постанову про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4-1, 9, 9-1 частини першої цієї статті, якщо в цьому кримінальному провадженні жодній особі не повідомлялося про підозру». В даному випадку законодавець чітко визначив право самого слідчого закривати кримінальні провадження, в тому числі за умови, якщо буде досягнуто податковий компроміс. Наявність такого положення в КПК України суперечить логіці того, що з даної підстави закрити кримінальне провадження може лише суд та лише шляхом звільнення особи від кримінальної відповідальності. Таким чином можна зауважити, що існуюча на даний момент практика звільнення особи від кримінальної відповідальності судом за умови досягнення податкового компромісу не відповідає положенням ні кримінального, ні кримінального процесуального законодавства.

Відповідно, задля гармонізації нормативного регулювання та практики реалізації положень кримінального процесуального законодавства доцільно:

- викласти ч. 5 ст. 212 КК України в наступній редакції: «Особа звільняється від кримінальної відповідальності за вчинення діянь, які передбачені частинами першою - третьою цієї статті, якщо платник податків досяг податкового компромісу відповідно до підрозділу 9-2 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України». В такий спосіб буде в

КК України буде чітко визначено податковий компроміс як підставу звільнення особи від кримінальної відповідальності;

- виключити п. 9 ч. 1 ст. 284 КПК України, а також всі згадки про цей пункт;

- виключити п. 3 ч. 2 ст. 284 КПК України, а також всі згадки про цей пункт.

Крім того автор пропонує Задля недопущення обмеження права особи на реабілітацію у випадку відмови прокурора в провадженнях, в яких фактична винуватість не може бути доведена, пропонується внести зміни до ЗУ «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та п. 2 ч. 1 ст. 2 викласти в наступній редакції:

«2) закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення, невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати або відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення». Ми переконані, що така зміна дозволить набагато краще захистити права зацікавлених учасників кримінального процесу та не дозволить стороні обвинувачення зловживати своїми повноваженнями.

Наукове дослідження Пришедька О.Л. має, окрім теоретичної, і практичну спрямованість, адже викладений матеріал, наведені висновки, положення та пропозиції можуть бути використані науково-дослідній роботі – для подальших наукових досліджень специфіки закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень; у правотворчій діяльності – для удосконалення нормативної регламентації закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень; у правозастосовній діяльності – для забезпечення єдності у застосуванні положень кримінального процесуального законодавства в процесі закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень; у навчальному процесі – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Права людини в сфері кримінальної юстиції», «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» та ін.

Основні результати дисертаційного дослідження Пришедька О.Л. пройшли належну апробацію шляхом публікації положень дисертацій у фахових виданнях та виступах, обговорень на науково-практичних конференціях.

Зміст дисертації свідчить, що дисертаційне дослідження Пришедька О.Л. виконано на високому науковому рівні, проаналізований значний обсяг теоретичного та нормативного матеріалу, робота містить ряд цікавих нових

висновків та пропозицій. Дослідження ґрунтується на виваженій самостійній роботі над темою дисертації.

У процесі підготовки дисертації Пришедько Олександр Леонідович плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, результатом чого є написання дисертаційного дослідження. Здобувач виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план у повному обсязі. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно.

Щодо загальної оцінки роботи Пришедька Олександра Леонідовича у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану вона оцінюється на відмінно.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Пришедька Олександра Леонідовича на тему: «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень» є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає всім встановленим вимогам, може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії них наук за спеціальністю за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор заслуговує, на основі захисту, присвоєння наукового ступеня доктора філософії.

У **обговоренні** дисертаційного дослідження брали участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Гуртієва Л.М. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Звернула увагу на високий рівень роботи. Вказала на те, що робота Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Смирнов М.І. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порадив також провести анкетування працівників правоохоронних органів задля додаткової аргументації доцільності внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України. Вказав, що робота Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального

процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри Підгородинська А.В. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Зазначила, що, на її думку, пропозиція автора внести зміни ст. 214 КПК України є досить слушною. Відзначила, що робота Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Мурзановська А.В. зазначила достатньо цікавий зміст дисертаційного дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, що робота Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Волошина В.К. відзначила обґрунтованість та повноту викладених основних наукових положень та доцільність використання розроблених практичних рекомендацій. Порадила звернути увагу на необхідність подання сформованих автором пропозицій до законодавчого органу України задля впровадження результатів дисертації у законотворчу діяльність. Відмітила значну емпіричну базу і кількість публікацій дисертанта. Зазначила, що дисертаційне дослідження Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидит юридичних наук Завтур В.А. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порекомендував більш детально дослідити інші підстави закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. Зазначив, що робота Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Аленін Ю.П. констатував доцільність та слушність пропозицій та рекомендацій, відзначених у дисертаційному дослідженні. Зазначив, що дисертація Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати наступний

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Пришедька Олександра Леонідовича «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування теми вибору дослідження. Одним із основних завдань держави є гарантування нормального функціонування суспільства, що в першу чергу пов'язано з правильним розподілом матеріальних благ серед населення. Це і зумовлює зростання ролі податкових правовідносин в системі публічного управління та необхідність забезпечення балансу між забезпеченням фінансування соціальної сфери та гарантування зростання економіки шляхом сприянню малому, середньому та великому бізнесу. Тому саме податкові кримінальні правопорушення завдають значної шкоди не лише окремим правовідносинам, а нормальному функціонуванню всього суспільства. В той же час держава в особі уповноважених органів та посадових осіб повинна гарантувати права всіх учасників кримінальних процесуальних правовідносин, в тому числі і тих осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні податкових кримінальних правопорушень. Такі особи нерідко стикаються з невиправданим втручанням у свої права, зокрема в разі закриття проваджень з нереабілітуючих підстав. Це породжує ситуації правової невизначеності, дискредитації особи та неможливості поновлення порушених прав у повному обсязі.

Застосування процедури закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав викликає значні труднощі, пов'язані з відсутністю чітких законодавчих орієнтирів та усталеної судової практики, особливо у сфері податкових кримінальних правопорушень. Рішення про закриття кримінального провадження без права на реабілітацію особи досить часто мають вплив на її ділову репутацію та взаємовідносини з податковими контролюючими органами. Тому вкрай важливим є дослідження таких підстав та умов їх застосування.

Доктринальне осмислення проблематики нереабілітуючих підстав закриття кримінальних проваджень у сфері податкових правопорушень дозволить запропонувати шляхи вдосконалення законодавчого регулювання та практики його застосування. Це сприятиме забезпеченню гарантій справедливого кримінального процесу, підвищенню рівня правової захищеності осіб, які необґрунтовано піддаються кримінальному переслідуванню, та ефективній реалізації принципу верховенства права в податково-кримінальній сфері.

При цьому неправильним буде твердження, що дані питання не були піддані науковому аналізу вченими. Так, проблематикою розслідування податкових кримінальних правопорушень і закриття кримінальних проваджень переймалися такі вчені як А.С. Амеліна, Н.С. Андрійченко, П. Андрушко, С.М. Благодир, Н.Л. Боржецька, О.В. Бречко, Л.П. Брич, Г.І. Глобенко, Р.Ю. Гревцова, Ю.М. Грошевий, О.А. Губська, Л.Г. Давтян, Р.М. Дмитрів, О.О. Дудоров, С. Жиліч, О.С. Задорожний, К.П. Задоя, А.В. Іванов, О.В. Капліна, Т.В. Кактова, В.Ф. Коваль, Ю.Ю. Козар, О. Коломицева, С.Й. Кравчук, Г.Р. Крет, Я.М. Кураш, А.С. Лазаренко, В.В. Лисенко, В.В. Литвинов, Л.М. Лобойко, М.Р. Мазур, М.М. Михеєнко, Х.М. Павич, О.А. Павлюх, Л.О. Падалка, В.В. Пивоваров, М.А. Погорецький, Н.А. Потомська, Г.В. Рось, Т.І. Савчук, Ю.М. Сухова, В.М. Тертишник, О.О. Торбас, Л.Д. Удалова, О.М. Цибохіна та інші. Проте на даний момент в Україні відсутнє комплексне дослідження специфіки закриття кримінальних проваджень за нереабілітуючими підставами при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень, чим і обґрунтовується обрана тема дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується із засадничими положеннями, визначеними в Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023 та виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Реформування кримінального процесуального, кримінально-виконавчого права та оперативно-розшукової діяльності в умовах євроінтеграції та протидії злочинності в епоху цифрового суспільства» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 роки, що підтверджує актуальність та цінність таких напрацювань.

Мета і завдання дослідження. Метою даного дисертаційного дослідження є вивчення специфіки закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень, а також формування науково обґрунтованих пропозицій щодо змін до кримінального процесуального законодавства.

Для досягнення зазначеної мети у дисертації вирішувались такі **завдання**:

- визначити поняття та перелік податкових кримінальних правопорушень;

- охарактеризувати специфіку підслідності податкових кримінальних правопорушень;

- встановити особливості досудового розслідування та судового розгляду податкових кримінальних правопорушень;

- проаналізувати закриття кримінального провадження як окремий кримінальний процесуальний інститут;

- визначити сучасні підходи та тенденції до класифікації підстав закриття кримінального провадження;

- проаналізувати специфіку закриття кримінального провадження при досягненні податкового компромісу, а також за наявності інших нереабілітуючих підстав закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень;

- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині регулювання закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі закриття кримінального провадження за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Предметом дослідження є нереабілітуючи підстави закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження виступає комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження. За допомогою діалектичного методу визначено правову природу таких понять як підслідність (п. 1.2), закриття кримінального провадження (п. 2.1) тощо. Системний метод та метод системно-структурного аналізу дозволив сформулювати класифікацію та перелік податкових кримінальних правопорушень (п. 1.1), перелік податкових кримінальних правопорушень відповідно до підслідності БЕБ (п. 1.2), перелік характерних ознак закриття кримінального провадження (п. 2.1) тощо. Формально-юридичний метод було застосовано при визначенні понятійно-категоріального апарату дослідження, аналізі положень чинного кримінального процесуального законодавства та судової практики (розділи 1, 2, 3). Статистичний метод було використано для оцінки динаміки закриття кримінальних проваджень за умови досягнення податкового компромісу (п. 3.1). Логіко-нормативний метод використовувався при формулюванні змін та доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства України (розділи 1, 2, 3).

Теоретичною основою дисертаційного дослідження виступають наукові розробки українських вчених у галузі загальної теорії права, кримінального, кримінально-процесуального, цивільного та інших галузей права.

Нормативну базу дисертаційного дослідження складають Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Податковий

кодекс України, Цивільний кодекс України, закони та підзаконні нормативно-правові акти.

Емпіричну базу дослідження складають рішення Верховного Суду та інших судів України (37 судових рішень).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням специфіки закриття кримінальних проваджень за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- задля акцентування уваги на неоднорідності податкових кримінальних правопорушень запропоновано їх класифікувати на наступні групи: 1) прямі податкові кримінальні правопорушення (в результаті вчинення таких дій напряму завдається шкода податковим правовідносинам); 2) непрямі податкові кримінальні правопорушення (в результаті вчинення таких дій також буде завдаватися шкода податковим правовідносинам, однак ця шкода буде не такою очевидною); 3) умовні податкові кримінальні правопорушення (в даному випадку мова ведеться як про економічні кримінальні правопорушення, так і про інші злочини, в результаті вчинення яких може бути завдано шкоди сфері оподаткування);

- обґрунтовано доцільність виділення переліку податкових кримінальних правопорушень в залежності від підслідності БЕБ, яке з точки зору розслідування податкових кримінальних правопорушень виступає в якості правонаступника податкової міліції;

- запропоновано внести зміни до ст. 214 КПК України та зазначити, що документи, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне правопорушення, можуть бути використані у кримінальному провадженні як докази;

- аргументовано необхідність внесення змін до ст. 284 КПК України та виключення такої підстави для закриття кримінального провадження як досягнення податкового компромісу, що дозволить унормувати положення КПК, КК та ПК України, а також в більшій мірі відповідатиме правозастосовній практиці, відповідно до якої досягнення податкового компромісу розглядається як підстава для звільнення особи від кримінальної відповідальності;

- запропоновано задля недопущення обмеження права особи на реабілітацію у випадку відмови прокурора в провадженнях, в яких фактична винуватість не може бути доведена внести зміни до ЗУ «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та передбачити дану підставу закриття кримінального провадження як реабілітуючу;

удосконалено:

- положення про те, що головною умовою, яка буде ставитися до різного роду аналітичних довідок чи інших документів як підстав початку досудового розслідування, має бути лише можливість слідчим, дізнавачем або прокурором зробити висновок про потенційне кримінальне правопорушення;

- позиція про необхідність слідчим суддям при застосуванні абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК напряму вказувати, на які саме кошти не дозволяється накладення арешту, а не лишати вирішення цього питання на слідчого чи прокурора;

- визначення закриття кримінального провадження як специфічної кримінальної процесуальної діяльності, яка закріплена в окремому процесуальному інституті, відповідно до якої уповноважена посадова особа констатує неможливість продовження кримінального провадження, що припиняє здійснення будь-якої процесуальної діяльності без вирішення кримінально-правового конфлікту та створює відповідні правові та процесуальні наслідки для учасників такого кримінального провадження в залежності від підстав, за якими було прийнято рішення про закриття кримінального провадження;

- положення про необхідність виділення лише двох груп підстав закриття кримінального провадження – реабілітуючи та нереабілітучі, що залежить виключно від наявності чи відсутності права на відшкодування шкоди;

набуло подальшого розвитку:

- пропозиція уточнювати в ухвалах слідчих судді та суду, які саме документи, до яких надається тимчасових доступ, містять охоронювану законом таємницю, а не залишатися завдання розмежування цих документів на особу, яка буде виконувати відповідну ухвалу, що яскраво проявляється при наданні тимчасового доступу до документів, які містять комерційну таємницю;

- позиція щодо необхідності додаткового уточнення неможливості отримання документів, які стосуються здійснення господарської діяльності підприємства, у жодний інший спосіб окрім як обшуку для кращого розмежування даної слідчої (розшукової) дії та тимчасового доступу до речей і документів;

- оцінка закриття кримінального провадження як певного складного комплексу дій, який має наступні ознаки: виступає одночасно і як кримінальний процесуальний інститут, і як комплекс процесуальних дій, які вчиняються уповноваженими посадовими особами при прийнятті відповідного рішення; хоча підстави закриття кримінального провадження є неоднорідними, всі вони констатують неможливість продовження кримінальної процесуальної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані в дисертації висновки можуть бути використані в:

- науково-дослідній роботі – для подальших наукових досліджень специфіки закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень;

- правотворчій діяльності – для удосконалення нормативної регламентації закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень

- правозастосовній діяльності – для забезпечення єдності у застосуванні положень кримінального процесуального законодавства в процесі закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень

- навчальному процесі – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Права людини в сфері кримінальної юстиції», «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» та ін.

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювалися під час засідання кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати дослідження були оприлюднені на: міжнародній науково-практичній конференції «Доктринальні та правозастосовні проблеми кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності» (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 р.); міжнародні науково-практичній конференції «Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану» (м. Львів, 17 травня 2024 р.); міжнародній конференції «Advances in law: the view of domestic and foreign scholars» (м. Рига, 3-4 жовтня 2024 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження відображено у восьми наукових публікаціях, у тому числі в чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Список публікацій здобувача, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Пришедько О.Л. Специфіка застосування заходів забезпечення кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. *Право і суспільство.* № 5. 2023. С. 392-398. DOI https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.5.57

2. Пришедько О.Л. Аналіз переліку податкових кримінальних правопорушень, які підслідні БЕБ України. *Право та державне управління.* № 2. 2024. С.458-463. DOI https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.62

3. Пришедько О.Л. Особливості початку досудового розслідування податкових кримінальних правопорушень. *Держава та регіони. Серія: Право.* № 3 (85). 2024. С. 178-183. DOI https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.3.27

4. Пришедько О.Л. Податковий компроміс як підстава закриття кримінального провадження. *Юридичний науковий електронний журнал.* .№ 11. 2024. С. 587-590. DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/138

Список публікацій здобувача, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати

1. Пришедько О.Л. Проблематика поділу підстав закриття кримінального провадження на реабілітуючі та нереабілітуючі. *Доктринальні та правозастосовні проблеми кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності* : Матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 10-й річниці набуття чинності Кримінального процесуального кодексу України (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.) / уклад.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. С. 60-63.

2. Пришедько О.Л. Декриміналізація кримінального правопорушення як підстава для закриття кримінального провадження. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. 828 с. С. 359-361.

3. Пришедько О.Л. Закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. *Advances in law: the view of domestic and foreign scholars* (October 3–4, 2024. Riga, the Republic of Latvia) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. (292 pages). С. 285-287.

4. Пришедько О.Л. Особливості закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою прокурора від обвинувачення при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану*: міжнародна науково-практична конференція. Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 344 с. С. 338-340.

Характеристика особистості здобувача. Пришедько Олександр Леонідович у 2003 році закінчив Юридичну академію Міністерства внутрішніх справ України. З 2015 по теперішній час займається адвокатською діяльністю. У 2021 році вступив до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія».

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024, № 507).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Пришедька Олександра Леонідовича на тему «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами від 03.05.2024, № 507), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31.05.2019, № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024, № 507) та **рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 14 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Пришедька Олександра Леонідовича до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Науковий керівник Стоянов М.М. участі в голосуванні не приймав.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про Пришедька Олександра Леонідовича на тему «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Журавльова Олександра Геннадійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та

доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами від 03.05.2024, № 507), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31.05.2019, № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024, № 507).

3. Рекомендувати дисертацію Пришедька Олександра Леонідовича на тему «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді склад наступний разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту:

Голова: професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор Самойленко Олена Анатоліївна.

Опонент: завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор Тетерятник Ганна Костянтинівна.

Опонент: завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, к.ю.н., доцент Костюченко Олена Юріївна.

Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Пожар Вадим Георгійович;

Рецензент: доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Гуртієва Людмила Миколаївна.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 14; проти – немає; утримались – немає; науковий керівник участі у голосуванні не приймав.

Головуючий на засіданні,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор Олександр ТОРБАС